

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**МАТЕРІАЛИ
ХІІ РЕГІОНАЛЬНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА І СВІТ»**

26 ЛЮТОГО 2026 р.

ЗАПОРІЖЖЯ, 2026 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол №10 від 31.03.2026 р.)

Редакційна колегія:

ФАЛЬКО Н.М. – ректор Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, доктор психологічних наук, професор

ГЛЕБОВА Н.І. – перший проректор, доктор соціологічних наук, професор

ПОЛЯКОВА Л.І. – проректор з наукової, інноваційної роботи та міжнародної співпраці, кандидат історичних наук, доцент;

Члени оргкомітету:

АРАБАДЖИ О.С. – проректор з науково-педагогічної роботи, зовнішніх зв'язків та стратегічного розвитку, кандидат географічних наук, доцент;

СІРОШТАН Т.В. – декан факультету суспільно-гуманітарних наук та права, кандидат філологічних наук, доцент

АФНАСЬЄВА Л.В. – завідувачка кафедри соціології та філософії, кандидат філософських наук, доцент

ГЛИНСЬКА Л.Ф. – кандидат філософських наук, доцент

ДЕМЧИК О.І. – кандидат філософських наук, старший викладач

ЧИЧАНОВСЬКИЙ І.О. – старший викладач

ХІІ регіональна науково-практична конференція «Людина і світ»: матеріали регіональної науково-практичної конференції (26 лютого 2026 р., м. Запоріжжя) / за заг. ред. Афанасьєва Л., Глебова Н. Запоріжжя : Вид-во МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2026. 293 с.

Збірник містить матеріали учасників ХІІ регіональної науково-практичної конференції «Людина і світ», присвячені актуальним проблемам міжкультурної взаємодії та розвитку толерантності в умовах глобалізації, шляхам порозуміння у глобальному світі та представлено теоретичні підходи, практики порозуміння та шляхи подолання культурних бар'єрів. Представлені тези відображають багатогранність соціокультурних процесів і сприяють формуванню міжкультурної компетентності.

Відповідальність за зміст, достовірність фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів. Редакційна колегія може не поділяти світоглядних переконань авторів і не несе відповідальність за надану ними інформацію.

відповідальність і розуміння значення раціонального природокористування для сталого розвитку України.

УДК 316.6:316.647.5:316.347:316.42

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Ганна Варіна

*Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького, Запоріжжя*

Глобалізація вивела міжкультурну взаємодію з площини «епізодичних контактів» у режим повсякденної реальності – через мобільність, урбанізацію, міжнародні освітні та професійні траєкторії, а також цифрові комунікації, що «стискають» соціальний простір і підсилюють інтенсивність комунікативних обмінів. Об'єктивним маркером масштабів цих процесів є динаміка міграції: за даними ООН та узагальненнями ІОМ, у 2020 році у світі нараховували близько 281 млн міжнародних мігрантів (приблизно 3,6% населення світу), тоді як подальші оцінки для наступних років демонструють подальше зростання загальної кількості мігрантів [1].

У таких умовах міжкультурна толерантність стає не лише етичною вимогою, а й психологічною компетентністю, що визначає якість соціальної інтеграції, безпеку освітнього й професійного середовища, ефективність міжгрупової співпраці та профілактику конфліктів. Водночас порівняльні європейські дані засвідчують, що ставлення до імміграції та «інших» є мінливим і чутливим до макроконтекстів – економічної нестабільності, політичної поляризації, домінантних медійних фреймів, що актуалізує потребу в розробці пояснювальних соціально-психологічних моделей механізмів формування толерантності [2].

У соціально-психологічному вимірі міжкультурну толерантність доцільно розглядати як інтегративний конструкт, що поєднує когнітивний компонент

(знання, уявлення, атрибуції), емоційний (емпатія, міжгрупова тривога, емоційні установки), поведінковий (готовність до взаємодії, кооперація, підтримка рівних можливостей) і нормативно-ціннісний (прийняття гідності та прав людини, антидискримінаційні орієнтації) [4]. Умови глобалізації істотно змінюють механізми його формування: поряд із безпосередніми міжкультурними контактами зростає роль опосередкованого досвіду, який формується через цифрові платформи, медіаконтент та мережеві спільноти. У цьому контексті механізми міжкультурної толерантності доцільно аналізувати як систему взаємопов'язаних процесів, що функціонують на внутрішньоособистісному, міжособистісно-груповому та інституційно-суспільному рівнях і не діють ізольовано, а взаємно підсилюють або, навпаки, нейтралізують один одного.

Одним із ключових соціально-психологічних процесів, що визначають ставлення до культурної інакшості, є соціальна категоризація та пов'язане з нею конструювання меж «ми – вони» [3]. Категоризація як базова когнітивна операція дозволяє впорядковувати соціальну інформацію, проте водночас створює підґрунтя для стереотипізації, коли індивідуальні характеристики людини «поглинаються» її груповою приналежністю. Формування міжкультурної толерантності пов'язане з процесами декатегоризації та рекатегоризації, у межах яких відбувається перехід від сприймання «іншого» як абстрактного представника групи до усвідомлення його індивідуальності або включення в ширшу спільну ідентичність (громадянську, професійну, освітню). Психологічний ефект цих процесів полягає у зниженні суб'єктивного відчуття загрози та трансформації системи соціальних очікувань, у межах якої культурна відмінність перестає сприйматися як автоматичний сигнал небезпеки. В українських дослідженнях ця логіка узгоджується з розумінням толерантності як чинника соціальної інтеграції, солідаризації та формування довіри в умовах суспільної різноманітності. Важливу роль у розвитку толерантних установок відіграє якість міжкультурного контакту [5]. Сам по собі контакт не гарантує зниження упереджень і за несприятливих умов може навіть посилювати

негативні стереотипи – зокрема в ситуаціях конкуренції, асиметрії статусів або досвіду приниження. Водночас кооперативна взаємодія, заснована на рівності ролей, спільних цілях і нормативній підтримці з боку інституцій, створює психологічні умови для зниження міжгрупової тривоги, корекції стереотипів і формування досвіду конструктивної співпраці. За таких умов представники інших культур сприймаються як конкретні особистості, а не як узагальнені категорії, що підвищує готовність до подальшої взаємодії та спільної діяльності.

Не менш значущим є когнітивний вимір формування міжкультурної толерантності, пов'язаний із розвитком рефлексивності, критичного мислення та когнітивної гнучкості. Йдеться про здатність усвідомлювати умовність власних культурних схем, розпізнавати автоматичні судження та переглядати їх у світлі нового досвіду. Толерантність у цьому контексті постає як результат когнітивної складності: чим більш диференційовано й багатовимірно особистість описує соціальну реальність, тим меншою є потреба в жорстких «чорно-білих» схемах та спрощених ярликах. Українські наукові праці, присвячені професійній підготовці психологів та педагогів, підкреслюють значення толерантності як професійно важливої якості, що ґрунтується на рефлексивній позиції та здатності до конструктивної взаємодії з різними соціальними групами.

Суттєвий внесок у формування міжкультурної толерантності роблять емоційно-ціннісні процеси, зокрема розвиток емпатії, перспективо-прийняття та морального включення. Емпатія зменшує психологічну дистанцію між людьми, послаблює де-гуманізаційні тенденції та сприяє формуванню більш складного й людяного образу «іншого» [6]. Важливою є здатність поєднувати емоційну та когнітивну емпатію, що дозволяє зберігати емоційну регуляцію і уникати афективних захисних реакцій у ситуаціях культурної відмінності. Моральне включення проявляється у розширенні кола осіб, до яких застосовуються норми справедливості, поваги та відповідальності, і виступає

психологічним підґрунтям переходу від формальної терпимості до активної просоціальної позиції.

Формування толерантності також значною мірою опосередковується процесами нормативної інтеріоризації та соціального навчання [6]. Соціальні норми інклюзії, рівності й недискримінації можуть діяти як зовнішні регулятори поведінки або поступово інтеріоризуватися як внутрішні цінності особистості. У глобалізаційному контексті ці норми підсилюються наднаціональними освітніми рамками, міжнародними програмами співпраці та практиками академічної мобільності. Якщо правила толерантної взаємодії є послідовними, прозорими та підтримуються авторитетом інституцій, вони з часом трансформуються у стійкі особистісні установки. Вагомим контекстуальним чинником розвитку міжкультурної толерантності є сприйняття соціальної безпеки та справедливості середовища. Нетолерантні реакції нерідко виникають як вторинна відповідь на переживання нестабільності, невизначеності або втрати контролю, коли культурна інакшість стає зручним об'єктом проєкції тривоги й фрустрації. Натомість відчуття передбачуваності соціальних правил, довіри до інституцій і справедливого розподілу можливостей знижує потребу в жорсткому символічному розмежуванні та сприяє прийняттю культурного різноманіття.

В умовах цифровізації значна частина уявлень про інші культури формується в медійному та онлайн-просторі ще до безпосереднього контакту. Алгоритмічні стрічки, інформаційні «бульбашки» та емоційно насичений контент можуть як підтримувати толерантні установки, так і сприяти їх поляризації. Тому розвиток міжкультурної толерантності тісно пов'язаний із медіаграмотністю як соціально-психологічною навичкою, що включає критичну оцінку джерел інформації, розпізнавання маніпулятивних фреймів та усвідомлення механізмів емоційного зараження у цифровому середовищі.

Висновок. Узагальнюючи, міжкультурна толерантність особистості в умовах глобалізаційних процесів формується як результат взаємодії когнітивних, емоційних, поведінкових і нормативно-ціннісних механізмів,

опосередкованих соціальним та інституційним контекстом. Вона постає не статичною рисою, а динамічним психологічним утворенням, чутливим до якості міжкультурних контактів, соціальної безпеки та культурних практик взаємодії. Такий підхід дозволяє розглядати міжкультурну толерантність як науково операціоналізований конструкт і створює підґрунтя для розробки освітніх та психопрофілактичних програм, спрямованих на розвиток цієї ключової компетентності в умовах глобалізованого світу.

Список використаних джерел:

1. Горноста́й П. П., Титаренко Т. М. Соціально-психологічні чинники толерантності в умовах суспільної різноманітності. *Проблеми політичної психології*. 2021. № 13(27). С. 7–20.
2. Шевченко Н. Ф., Савченко О. В. Міжкультурна толерантність як чинник соціальної інтеграції особистості. *Психологія і особистість*. 2022. № 2(22). С. 128–140.
3. European Social Survey. Attitudes to Immigration in Europe : Topline Results from Round 10. London: ESS ERIC, 2023. 12 p. URL: <https://www.europeansocialsurvey.org> (дата звернення: 20.02.2026).
4. International Organization for Migration. World Migration Report 2024. Geneva: IOM, 2024. 524 p. URL: <https://worldmigrationreport.iom.int> (дата звернення: 20.02.2026).
5. Pettigrew T. F., Tropp L. R. How does intergroup contact reduce prejudice? Recent advances and future directions. *Current Opinion in Psychology*. 2023. Vol. 49. P. 101536. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101536>.
6. Vezzali L., Stathi S., Giovannini D. Intergroup contact and social change: The role of social norms and collective identities. *European Journal of Social Psychology*. 2021. Vol. 51, Issue 6–7. P. 1045–1058. DOI: <https://doi.org/10.1002/ejsp.2794>.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ: Толерантність та міжкультурний діалог: шляхи порозуміння у глобальному світі	
НЕВИЗНАЧЕНА ВТРАТА: ЕМОЦІЙНІ НАСЛІДКИ, СОЦІАЛЬНА НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ГОРЮВАННЯ. Астремська Ірина Володимирівна, Панфілова Марія.....	3
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ШВИДКОСТІ ЮНИХ БАСКЕТБОЛІСТІВ 13-14 РОКІВ ШКІЛЬНОЇ СЕКЦІЇ. Олександр Байгузін, Іван Ганчар.....	6
ГЛОБАЛЬНІ ТА ЛОКАЛЬНІ ФУНКЦІЇ ҐРУНТОВОГО ПОКРИВУ ЗЕМЛІ. Олександр Белов, Дмитро Коваль, Тетяна Зав'ялова.....	8
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КАТЕГОРІЙ «ВІДНОВЛЮВАЛЬНІ» ТА «АЛЬТЕРНАТИВНІ» ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ. Олександр Белов, Олег Ігольников, Віктор Гапотій.....	10
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ ЯК ФОРМИ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ ТА РЕКРЕАЦІЇ. Руслан Бельчев, Олександр Непша.....	12
СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В МІСЦЕВИХ ГРОМАДАХ. Бойко Кирило Сергійович, Валентина Подшивалкіна.....	14
КОНЦЕПЦІЯ НЕВТРУЧАННЯ В ПРИРОДУ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ НУШ. Анастасія Бумай. Лариса Прохорова.....	15
ВИВЧЕННЯ БЛАГОРОДНИХ МЕТАЛІВ УКРАЇНИ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ НУШ. Ольга Буфетова, Лариса Прохорова.....	17

ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ТА КОГНІТИВНІ ЧИННИКИ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ БАГАТОЗАДАЧНОСТІ. Бура Валерія Андріївна, Світлана Шевченко.....	19
ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «МАТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ». Олена Бурцева, Ксенія Мяснікова.....	24
ФОСФАТНА СИРОВИНА УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ВИВЧЕННЯ МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННИХ РЕСУРСІВ У КУРСІ ГЕОГРАФІЇ НУШ Владислав Буряк, Лариса Прохорова.....	26
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ. Ганна Варіна.....	28
РОЛЬ ДОВІРИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ПІД ЧАС ВІЙНИ. Василенко Денис Сергійович, Наталя Глебова.....	33
КОНЦЕПЦІЯ «ПРИХОВАНОГО ІМАМА» У ШИЇТСЬКОМУ ІСЛАМІ ЯК МЕХАНІЗМ ЗБЕРЕЖЕННЯ РЕЛІГІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ГРОМАДИ В УМОВАХ ЕКЗИСТЕНЦІЙНОЇ КРИЗИ. Олександр Веретільник.....	34
ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ДУХОВНІ ЦІННОСТІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА Вестима Надія Павлівна, Людмила Глинська.....	37
ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ. Олена Вінніченко, Олександр Непша.....	39
ПРОТИДІЯ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ В РОДИНІ. Алла Воробйова, Ірина Батарейна.....	41
ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ЩОДО ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В ЧАС ВІЙНИ. Орина Воробйова, Ірина Батарейна....	43

НІТРАТИ В ХАРЧОВИХ ПРОДУКТАХ: ХІМІЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ. Андрій Гладій, Ольга Дьоміна, Ірина Кулик.....	45
ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД ТА БІОЛОГІЧНЕ РІЗНОМАНІТТЯ УЗБЕРЕЖЖЯ ТИЛГУЛЬСЬКОГО ЛИМАНУ. Ілля Гнатів, Олександр Непша.....	47
ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ ДОСВІД ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ. Горностай Дмитро.....	49
ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДОЇ СІМ'Ї ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ. Євгенія Гребінюк, Ірина Юрїївна Остополець.....	51
ЕКОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ШКІЛЬНОЇ ХІМІЧНОЇ ОСВІТИ. Григоращенко Вікторія, Тетяна Дюжикова.....	54
АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ОСОБИСТОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ. Гульченко Вікторія, Ірина Остополець.....	56
МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ МІКРОПЛАСТИКУ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ. Анастасія Демешко, Василь Мельничук, Тетяна Четвертак.....	60
ТОЛЕРАНТНІСТЬ І МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ (ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР). Богдана Дервішева, Олександр Веретільник.....	64
ВПЛИВ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ. Олександр Дитковський, Наталя Глебова.....	66
ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ МАЛИХ РІЧОК УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ. Галина Дорожко.....	67

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕЖІ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: РОЛЬОВІ СЦЕНАРІЇ ТРИКУТНИКА КАРПМАНА.

Ірина Дубовська, Маргарита Кременчуцька.....69

ФЕНОМЕН ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У СУЧАСНІЙ НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ. Наталія

Єрмачкова, Олена Файчук.....71

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ДОРΟΣЛИХ, ЯКІ ВИХОВУВАЛИСЯ В СІМ'ЯХ З АЛКОГОЛЬНОЮ ЗАЛЕЖНІСТЮ: ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ АНАЛІЗ. Єрмоєнко Олена, Маргарита

Кременчуцька.....73

ВІРА ЯК РЕСУРС ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО ЗРОСТАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.

Олеся Єсіна, Наталя Фалько.....75

СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ. Світлана Єфімчук, Ірина Батарейна.....77

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ МОЛОДІЖНИХ КОНФЛІКТІВ.

Зарицька Валентина.....80

ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ. Іванов

Максим.....82

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ У ОСІБ ІЗ РІЗНОЮ СЕКСУАЛЬНОЮ ОРІЄНТАЦІЄЮ. Мілена Ільїна, Маргарита

Кременчуцька.....84

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДІ: ВІД ВТЕЧІ У ВІРТУАЛЬНИЙ СВІТ ДО ПРАГНЕННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ. І.В. Колдун,

Шевченко С.В.....86

АНАЛІЗ ПРИЧИН ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ ТА МЕТОДИ ЇХ ДІАГНОСТИКИ. Калінчук Поліна, Кучманіч І.М.....88

ВПЛИВ ТРИВОЖНОСТІ ТА ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ НА ВИНИКНЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ. Катерина Каніна, Світлана Чачко.....	90
РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ ІГРОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ. Максим Катинський, Іван Ганчар.....	92
ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВЗАЄМОДІЇ У МУНІЦИПАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ. Капустін Євген Юрійович, Валентина Подшивалкіна.....	94
ПСИХОЛОГІЯ МОЛОДІЖНИХ КОНФЛІКТІВ. А.А. Кислюк, Варіна Г.Б.....	95
ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ДЕГРАДАЦІЯ ҐРУНТОВОГО ПОКРИВУ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ ВОЄННО-ТЕХНОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ. Дмитро Коваль, Олександр Непша.....	98
СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ. Коваль Володимир Валерійович, Наталя Глебова.....	100
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ ЯК ЧИННИКА ЕНЕРГЕТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ. Світлана Коваленко, Світлана Гришко.....	101
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА. Ковшун Анатолій Ігорович, Геннадій Котенко.....	103
ТОЛЕРАНТНІСТЬ У ОСВІТНЬО-ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ: ЕТИКА ВЗАЄМОДІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ. Алла Кожевникова, Петро Кожевников.....	105

СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ СЛІДЧИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. Катерина Колотинська, Ірина Лисенкова.....	108
ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДОЇ СІМ'Ї В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ. Наталія Корзун	111
КІНОТЕРАПІЯ ЯК ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ПІДТРИМЦІ ДІТЕЙ-СИРИТ. Яна Кудря-Скляр, Ірина Батарейна.....	114
РОЗВИТОК ТРАНСВЕРСАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ. Кузьменко Марина Дмитрівна, Михайло Цюрупа.....	116
ДЕРЖАВНА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В МУНІЦИПАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ. Кучерявих Сергій Олександрович, Наталя Глебова.....	117
СОЦІАЛЬНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА. Литвиненко Роман Васильович, Ігор Чичановський.....	118
СУСПІЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ. Макодзьоб Максим.....	120
ГЕНЕЗИС ТА СТРУКТУРНА ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ: ВІД ІСТОРИЧНИХ ХВИЛЬ ДО ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ. Микола Малуєв, Ольга Левада.....	122
СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ У КОНТЕКСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ТА МУНІЦИПАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ. Медведь Ольга Дмитрівна, Олександр Демчик.....	124
ФОРМУВАННЯ СКЛАДОВОЇ СТРУКТУРИ СЛОВА У ДІТЕЙ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ. Ганна Мельник.....	125

- ВПЛИВ КАРБОН(IV) ОКСИДУ НА ЗМІНУ КЛІМАТУ: ІСТОРИЧНІ ПРИЧИНИ ТА СУЧАСНІ НАСЛІДКИ.** Марія Менщикова, Тетяна Дюжикова.....127
- МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.** Меркулов Андрій Миколайович, Віра Кречетова129
- РЕЛІГІЙНІСТЬ ЯК РЕСУРС РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.** Мезінова Наталія, Маргарита Кременчуцька.....130
- СУБКУЛЬТУРА ЯК СПОСІБ САМОВИРАЖЕННЯ ТА ПРОТЕСТУ.** Ольга Местанко, Батарейна Ірина Олександрівна.....132
- ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗНАНЬ УЧНІВ У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ НУШ.** Тетяна Молявко, Світлана Гришко.....134
- СЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ З ВОЛЕЙБОЛУ ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ АКТИВНОГО ДОЗВІЛЛЯ СТУДЕНТІВ ЗВО.** Володимир Новицький, Олександр Непша.....136
- АДАПТИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ.** Ігор Овсяніков, Олександр Непша.....138
- СОЦІАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ІНІЦІАТИВНОСТІ МОЛОДІ ЧЕРЕЗ ПРОЄКТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ.** Павелко Тарас Анатолійович, Людмила Афанасьєва.....140
- СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.** Парахонич Андрій Сергійович, Світлана Алексєєва.....142
- ТОЛЕРАНТНІСТЬ ТА МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ У СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ.** Переверзева Олена Валентинівна.....143

- СЕНСОЖИТТЄВІ ОРІЄНТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У СТРУКТУРІ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ.** Анна Полякова, Маргарита Кременчуцька.....146
- СПІНБАЙК-АЕРОБІКА ЯК СУЧАСНИЙ НАПРЯМОК ОРГАНІЗАЦІЇ АКТИВНОГО ДОЗВІЛЛЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.** Роман Полтавець, Олександр Непша.....148
- СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ВИМІРАХ.** Андрій Проценко.....150
- ТУРИСТСЬКИЙ ПОХІД ЯК ЗАСІБ АКТИВНОГО ДОЗВІЛЛЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ.** Орест Пукман.....152
- ФІТОТЕРАПІЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ: ПРИРОДНИЧО-ОСВІТНІЙ АСПЕКТ.** Владислав Пюрко, Віталій Тісенко, Аліна Яковенко, Тетяна Христова.....154
- ВПЛИВ ОСВІТНЬОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ МОЛОДІ.** Радіонова Анна Олександрівна, Олександр Демчик.....156
- ВПЛИВ СИНТЕТИЧНИХ МИЙНИХ ЗАСОБІВ НА ВОДНІ ЕКОСИСТЕМИ.** Андрій Савін, Максим Дьомін, Маріанна Барус.....158
- РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕЖИВАННЯ ГОРЯ.** Анна Савченко, Ірина Лисенкова.....160
- ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНОЇ ФРУСТРОВАНОСТІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ.** Савінок Артем Вікторович, Кононенко Оксана.....162
- ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ АДАПТАЦІЇ У МОЛОДІЙ СІМ'Ї.** Алла Садовнича.....165

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ЛЮДСТВА В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ (10-11 КЛАСИ). Лариса Сапога.....	168
МІСЦЕ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ. Семенюк Оксана Геннадіївна, Олександр Демчик.....	170
РЕЗИЛІЄНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК КОРЕКЦІЇ КОНФЛІКТНОСТІ У МОЛОДІ. Сергєєва Марія, Валентина Зарицька.....	171
ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ЖІНКИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ УКРАЇНСЬКОГО СОЦІУМУ. Синягівська Вікторія Григорівна, Михайло Цюрупа.....	173
СОЦІАЛІЗАЦІЯ ПІДЛІТКІВ ТА МОЛОДІ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІНКЛЮЗИВНИХ ШКОЛАХ. Синягівський Ярослав Миколайович.....	174
РУХЛИВІ ПЕРЕРВИ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ НУШ. Станіслав Сінакосов, Олександр Непша.....	176
ЦИФРОВА АНАЛІТИКА У СИСТЕМІ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ. Сірий Віктор.....	178
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ВИКЛИКІВ У СУЧАСНОМУ СОЦІАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ. Сковородко Альона Вадимівна, Людмила Глинська.....	180
ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНО-ЛІКУВАЛЬНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ПРИ ВИВЧЕННІ МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННОЇ БАЗИ У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ НУШ. Катерина Смолянінова, Лариса Прохорова.....	181
АНГЛОМОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ГОВОРІННІ: ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ТА МЕТОДИЧНІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ СТАРШОЇ ШКОЛИ. Степаненко К.А., Маслова А.В.....	183

МОЛОДІЖНІ ЦЕНТРИ ЯК ПРОСТІР ЗМІСТОВНОГО ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. Анастасія Сухомлінова.....	185
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖІНОК, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЛЯ. Сушко Світлана, Ірина Лисенкова.....	187
РОЗВИТОК СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЧЕРЕЗ СЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ З АТЛЕТИЧНОЇ ГІМНАСТИКИ ЯК АСПЕКТ ЗМІСТОВНОГО ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДІ. Тимофій Тарасенко, Іван Ганчар.....	190
ВІДНОВЛЕННЯ ВНУТРІШНІХ РЕСУРСІВ ЯК ЧИННИК ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЖІНОК ЗІ СТАТУСОМ «ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНА ОСОБА». Світлана Терзі.....	192
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ. Тихонов Нікіта Андрійович, Михайло Семікін.....	194
ЛЮДИНА І ПРИРОДА: ПРИРОДНИЧО-ОСВІТНІЙ ПОГЛЯД. Юрій Тисленко, Сергій Ткаченко, Анатолій Удовиченко, Ольга Пюрко.....	195
СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЇХ СІМЕЙ ЗАСОБАМИ АРТТЕРАПІЇ. Олена Требухова, Ірина Батарейна..	197
ПРОБЛЕМНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ. Олександр Устінов, Ольга Левада.....	199
ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ МОЛОДІ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ. Андрій Фадін, Світлана Чачко.....	201
ПРИЧИНИ КОНФЛІКТІВ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ. Олена Файчук.....	203

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ АГРЕСИВНОСТІ ТА КОНФЛІКТНОСТІ СЕРЕД УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ. Аліна Федірко.....205

ЦИФРОВІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ОСВІТНИХ ЗМІН. Каріна Федірко, Юлія Шевченко.....208

ДІАЛЕКТНА ВАРІАТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРОМОВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ. Каріна Федірко, Олена Кумеда.....211

ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА. Каріна Федірко, Ганна Варіна.....214

ПРИЧИНИ ТА ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДІЖНИХ КОНФЛІКТІВ У СУЧАСНОМУ СЕРЕДОВИЩІ. Христинч Вікторія Олегівна, Батарейна Ірина Олександрівна.....217

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ. Дмитро Христовой, Ернест Муртазієв.....219

ВПЛИВ АГРАРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ДЕСТАБІЛІЗАЦІЮ ЕКОЛОГІЧНОГО БАЛАНСУ БАСЕЙНІВ РІЧОК У СТЕПОВІЙ ЗОНІ. Максим Цапенко, Олександр Непша.....221

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ. Цебенко Павло Вікторович.....223

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЯК ВИКЛИК ПСИХІЧНОМУ БЛАГОПОЛУЧЧЮ ЛЮДИНИ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ. Наталія Целікова, Тетяна Тарасова.....225

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ. Черненко Євген.....228

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА В РОБОТІ ЗІ СТУДЕНТАМИ З КИТАЮ. Тетяна Чернявська.....	231
СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СИСТЕМІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ. Четвериков Олександр.....	233
ІДЕНТИЧНІСТЬ ГРОМАДИ МЕЛІТОПОЛЯ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ВИМУШЕНОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ. Чичановський Ігор.....	236
ЦИФРОВИЙ ВСЕСВІТ ПІДЛІТКІВ: ДОЗВІЛЯ, ЗАЛЕЖНІСТЬ ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ? Аріна Шевчик, Лившенко Тетяна.....	239
ЕАДАПТАЦІЯ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ОЧИМА ЇХ ДРУЖИН: СОЦІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ТА ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ. Валерій Шевчук.....	241
ГЕОЛОГІЧНА СПАДЩИНА ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТАН, ЗНАЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ. Дмитро Шепітько, Олександр Непша.....	244
АРТТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО РЕСУРСУ ЖІНОК ВПО В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ. Шерстюк Олена Петрівна, Гузь Н.В.....	246
ПРОФІЛАКТИКА ТА КОРЕКЦІЯ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПІДЛІТКІВ. Інна Шкунделева, Ірина Батарейна.....	248
ЛЮДИНА І ЗДОРОВ'Я В ГЛОБАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ. Вікторія Шрамко, Тетяна Христова.....	250

SECTION: Axiological Aspects of Globalization: Transformations and Conflicts

HUMANIZATION OF ARMED VIOLENCE IN THE CONDITIONS OF MODERN WAR. Oleksii Andriushchenko.....	253
INFORMATION WARFARE IN THE GLOBAL MEDIA SPACE: PHILOSOPHICAL ASPECTS OF ITS IMPACT ON THE CONSCIOUSNESS OF UKRAINIAN YOUTH. Oleksii Durdo.....	256
TRUST AS A FUNDAMENTAL DETERMINANT OF SOCIAL STABILITY IN THE CONTEXT OF DIGITAL AUTONOMY. Denys Hlushkov.....	259
EDUCATIONAL LOSSES AMONG STUDENTS DURING WARTIME AND WAYS TO ADDRESS THEM THROUGH EDUCATIONAL CAMPS. Yaroslav Gorbali.....	261
GREENING OF CHEMICAL EDUCATION AS A FACTOR IN THE FORMATION OF THE ECOLOGICAL CULTURE OF A FUTURE TEACHER. Hryhorashchenko Viktoriia.....	263
SOCIAL PARTICIPATION OF STUDENT YOUTH AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF CIVIL SOCIETY. Maksym Pokhvata.....	265
HUMANITY IN A GLOBAL WORLD AFTER GENOCIDE: PHILOSOPHICAL ASPECTS OF COLLECTIVE MEMORY AND HISTORICAL TRAUMA AMONG UKRAINIANS. Andrii Porubianskyi, Oleg Predmestnikov.....	268
MENTAL HEALTH AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF PERSONAL RESILIENCE IN CONDITIONS OF PROLONGED UNCERTAINTY. Kateryna Velyko, Nataliia Mykolaivna Fal'ko.....	271
VECTOR OF DIGNITY OF UKRAINIAN STUDENTS IN CONDITIONS OF MARTIAL LAW. Oleksandr Vyshnevskyi.....	273
A PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF THE TRANSFORMATION OF CONSCIOUSNESS DURING WAR: ONTOLOGICAL AND AXIOLOGICAL DIMENSIONS. Dmytro Znamenskii, Oleg Predmestnikov.....	277